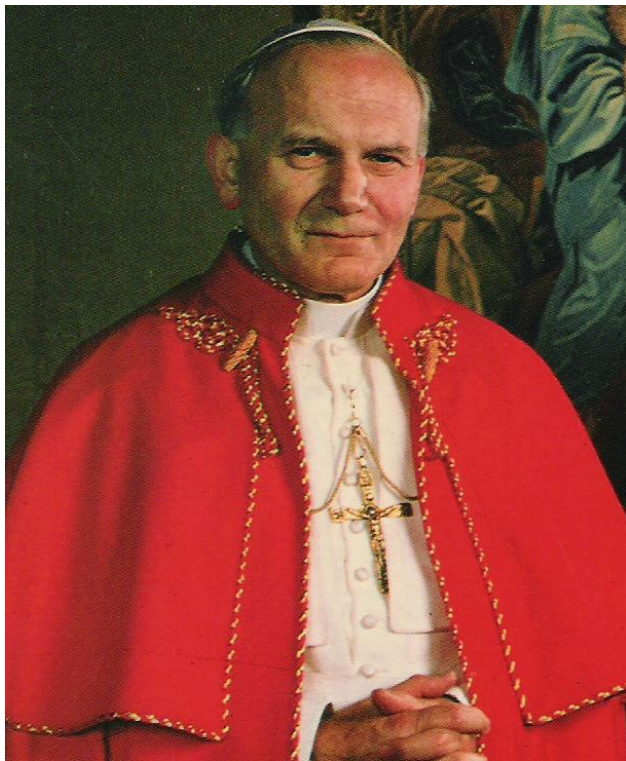
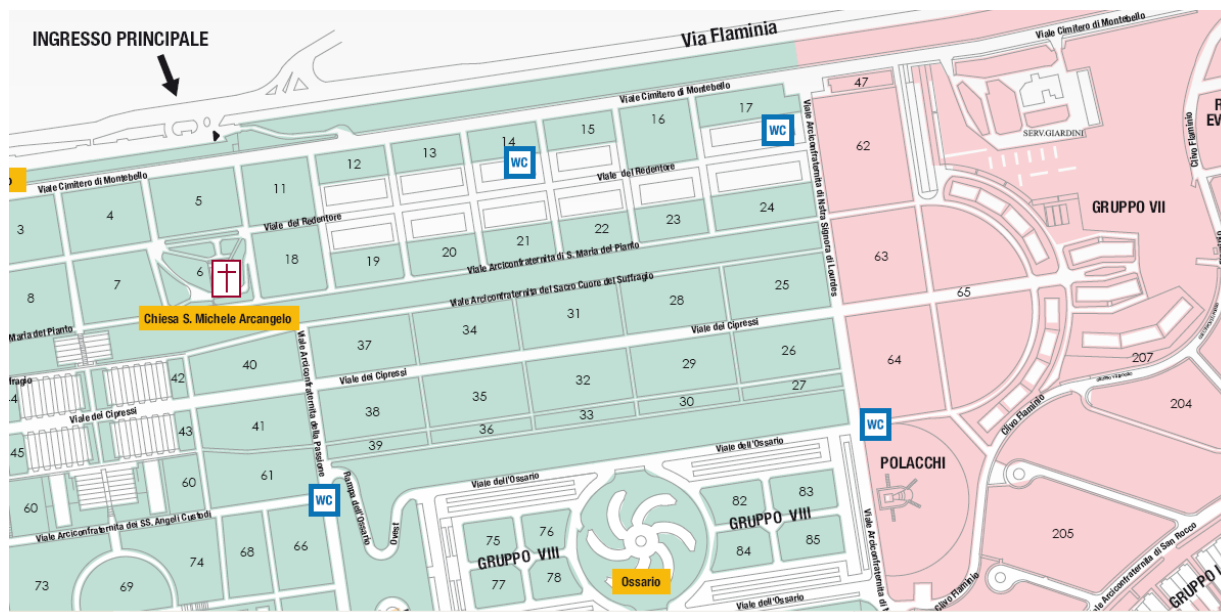

RZYM: Wizyta Jana Pawła II w kwaterze polskiej na cmentarzu Prima Porta (1 XI 1991)

Jan Paweł II (Wikipedia), tablica w kwaterze polskiej na Prima Porta, upamiętniająca poświęcenie kaplicy przez Jana Pawła II (Fot. br. M. Mosakowski CFCI)

Dnia 28 maja br. rozpoczął się Europejski Tydzień Poznawania Cmentarzy (Week of Discovering European Cemeteries - WDEC). W tym roku, w związku z Jubileuszem 20-lecia powstania, organizator Tygodnia (Association of Significant Cemeteries in Europe) wydłużył jego obchody z 7 do 20 dni. Z okazji WDEC 2021 pragnę przypomnieć kilka faktów związanych z wizytą Jana Pawła II w polskiej kwaterze znajdującej się na rzymskim cmentarzu Flaminio (potocznie zwanym Prima Porta). W dniu 1 listopada 1991 roku, Ojciec Święty poświęcił w kwaterze polskiej kaplicę, wybudowaną dzięki Jego hojności i ofiarności Polonii włoskiej. Jak podają cytowane poniżej źródła, „*Działka cmentarna jest pod zarządem kościoła św. Stanisława, który jest za nią odpowiedzialny*” („Kronika Rzymska”), kaplica pozostaje pod opieką polskiego kościoła św. Stanisława B.M. w Rzymie („L'Osservatore Romano” - wyd. włoskie i polskie).

Fragment mapki cmentarza Prima Porta z zaznaczoną kwaterą polską „POLACCHI”
(mapkę można bezpłatnie otrzymać na każdym rzymskim cmentarzu lub pobrać z Internetu)

Do roku 1993, w dniu Wszystkich Świętych, Jan Paweł II prawie zawsze brał udział w uroczystościach organizowanych na rzymskim cmentarzu Campo Verano. Od tej reguły zdarzyło się kilka wyjątków. Np. w roku 1981, Ojciec Święty odwiedził Bazylikę św. Wawrzyńca za Murami (San Lorenzo Fuori le Mura), która graniczy z terenem cmentarza Campo Verano. W roku 1982, w dniu 1 XI odbywał podróż apostolską do Hiszpanii. W roku 1991, zamiast cmentarza Campo Verano, odwiedził cmentarz Prima Porta. Obszerne relacje z tych wizyt zamieszczał dziennik watykański „L'Osservatore Romano”. Informacje o uroczystościach w polskiej kwaterze na Prima Porta znalazły się również w polskim wydaniu „L'Osservatore Romano”, „KRONICE RZYMSKIEJ” wydawanej przez Fundację Jana Pawła II oraz „Duszpasterzu Polskim Zagranicą”. Przegląd prasy z tamtych lat to bardzo ciekawa i pouczająca lektura. Poniżej zamieszczam kilka najbardziej interesujących fragmentów.

Agata Rola-Bruni

L'OSSERVATORE ROMANO (wyd. polskie) nr 12 (138)/1991

Krótką wzmiankę o wizycie w polskiej kwaterze na Prima Porta znajdujemy w KRONICE na stronie 54 (wycinek poniżej).

1 XI — «Anioł Pański» z Papieżem ● Po południu z okazji uroczystości Wszystkich Świętych Jan Paweł II sprawował Eucharystię na cmentarzu Flaminio na peryferiach Rzymu, największym cmentarzu Wiecznego Miasta, istniejącym od ponad 20 lat. Wcześniej Papież poświęcił kaplicę wzniesioną w polskim sektorze cmentarza i pozostającą pod opieką polskiej parafii św. Stanisława Biskupa w Rzymie ● Minęła 45. rocznica święceń kapłańskich Jana Pawła II (1946 r.).

L'Osservatore Romano (wyd. polskie) nr 12(138)/1991

Kaplica w kwaterze polskiej na cmentarzu Prima Porta, tablica z napisem w języku włoskim (Fot. www.cimitericapitolini.it)

Dłuższą relację L'Osservatore Romano zamieszcza na stronie 40. Warto przypomnieć jej fragment:

„Kim są święci?”

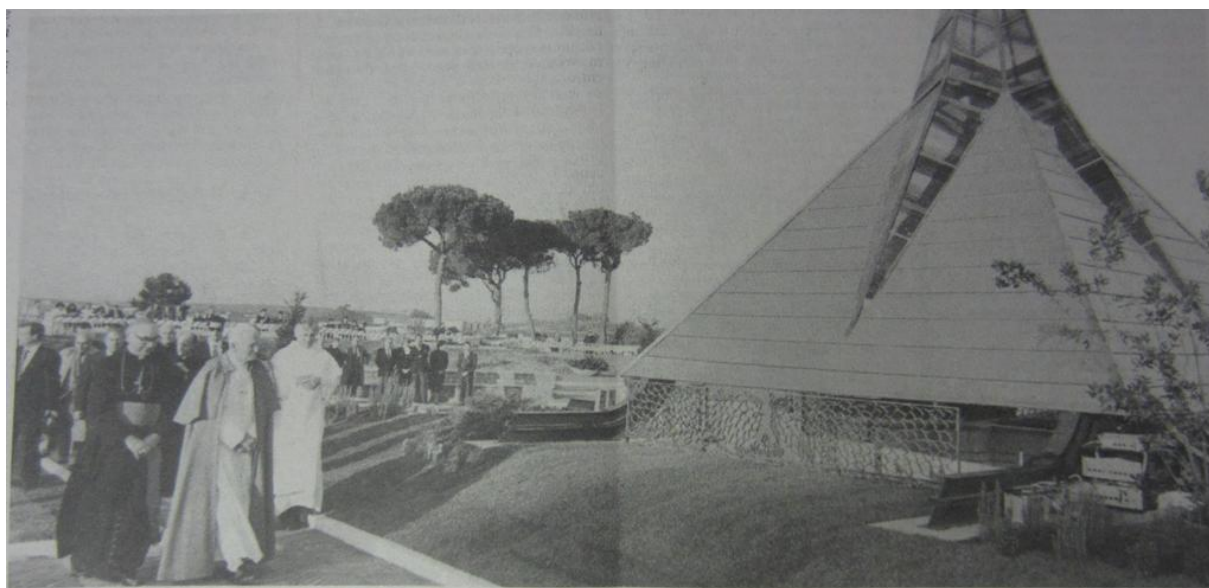
„W uroczystość Wszystkich Świętych Jan Paweł II odprawił Mszę św. za zmarłych. W tym roku nie udał się – jak w latach poprzednich – na stary rzymski cmentarz Verano, ale na olbrzymi, ok. 200-hektarowy cmentarz Flaminio, położony w peryferyjnej dzielnicy Prima Porta. Przed liturgią eucharystyczną Papież poświęcił kaplicę wybudowaną w sektorze cmentarza przeznaczonym dla Polaków. Ojcu Świętemu towarzyszył kard. Camillo Ruini, wikariusz diecezji

rzymskiej, bp Dino Monduzzi, prefekt Domu Papieskiego, bp Szczepan Wesoly, delegat Prymasa ds. duszpasterstwa Polaków na emigracji, ks. Marian Burniak, proboszcz kościoła św. Stanisława Biskupa w Rzymie, ks. Bronisław Morawiec, który prowadził budowę polskiej kaplicy, o. Konrad Hejmo, opiekun polskich pielgrzymów. (...)”

L'OSSERVATORE ROMANO (wyd. włoskie) 2-3 XI 1991

“Una corale preghiera per i defunti”

(...) Prima di raggiungere l'altare il Santo Padre ha sostato brevemente nella zona del cimitero riservata alla comunità polacca di Roma. Al centro del piccolo appezzamento di terreno, è stata eretta una cappella la cui cura è affidata alla chiesa di San Stanislao in Via delle Botteghe Oscure. Ad attendere il Papa una piccola rappresentanza della comunità polacca, guidata dal vescovo Mons. Szczepan Wesoly, con l'architetto Massimo Carrieri, autore del progetto della cappellina.

Jan Paweł II w kwaterze polskiej na cmentarzu Prima Porta (Fot. L'Osservatore Romano)

KRONIKA RZYMSKA nr 89/1991

Z okazji poświęcenia kaplicy polskiej na cmentarzu Prima Porta, na stronie 24. zamieszczono odrębny artykuł pt.:

„KAPLICA POLSKA NA CMENTARZU W RZYMIE.”

Czytamy w nim m.in.:

„(...) Gdy przed laty otwierano cmentarz na Prima Porta, mieszkający od wojny w Rzymie pan E. Hutten Czapski, starał się w zarządzie miasta Rzymu o wydzielenie na nim działki przeznaczonej wyłącznie dla Polaków. Starania te były trudne. Miasto nie chciało zgodzić się na działkę dla jednej tylko narodowości, argumentując, że będzie to precedens dla innych. Pan Hutten Czapski nie ustawał jednak w staraniach, a ponieważ był członkiem Rady Naczelnej Zakonu Kawalerów Maltańskich miał wielu znajomych i możliwości różnych kontaktów Rzymie. Ostatecznie miasto przydzieliło odrębną działkę położoną w centralnym miejscu cmentarza. Działka cmentarna jest pod zarządem kościoła św. Stanisława, który jest za nią odpowiedzialny.

Zawarta umowa między zarządem cmentarza a Rektorem Kościoła Polskiego zawierała zobowiązanie, że Kościół Polski wybuduje na działce kaplicę, która będzie centralnym punktem całej parceli. Trudno było podejmować decyzje budowy, gdyż przerażały koszty. Zarząd cmentarza nalegał jednak na wypełnienie zobowiązania, zwłaszcza, że był to warunek, od którego zależało zadrzewienie i całościowe uporządkowanie działki przez ten zarząd.

W ubiegłym roku trzeba było podjąć decyzję budowy. Kaplica nie mogła przekroczyć 40 m² powierzchni ani 5 metrów wysokości. Takie są normy na cmentarzu, ustalone przez administrację.

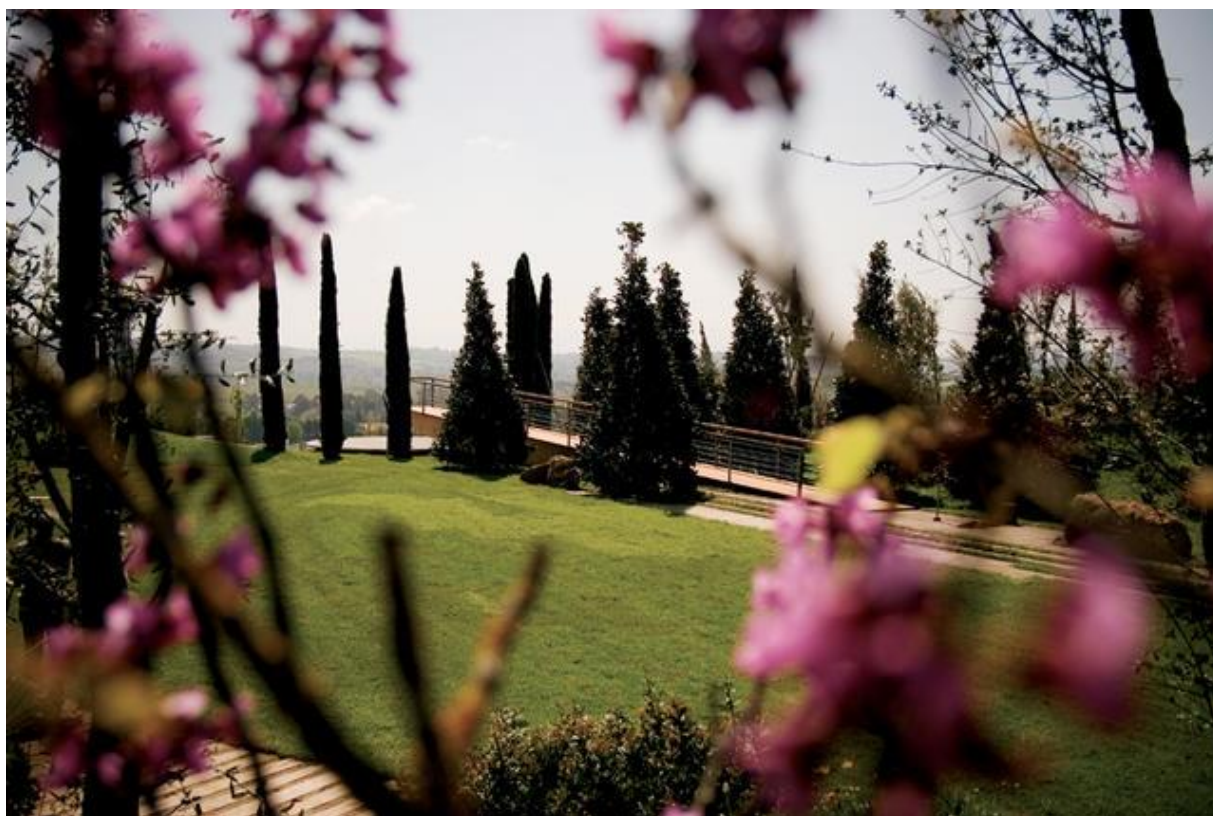
Ojciec Święty co roku w uroczystość Wszystkich Świętych odprawia Mszę św. na cmentarzu rzymskim. Dotychczas zawsze odwiedzał cmentarz Campo Verano. W tym roku zdecydowano, aby odwiedził właśnie drugi cmentarz na Prima Porta. Wiadomość ta zmobilizowała stronę polską do ukończenia budowy kaplicy, tak by mógł ją poświęcić Papież. Przyspieszono prace i w uroczystość Wszystkich Świętych Ojciec Święty przed Mszą św. na cmentarzu, nawiedził działkę polską i poświęcił nową kaplicę. (...)

Kaplica została zbudowana z ofiar Polaków w Rzymie i we Włoszech. Najszczodrzejszym jednak dobroczyńcą jest sam Papież, który przez swojego sekretarza ks. prał. Dziwisza interesował się kaplicą i bardzo hojnie wspomagał budowę.

Kaplicę zaprojektował włoski architekt Massimo Carlieri, związany z administracją kościoła św. Stanisława w Rzymie.”

DUSZPASTERZ POLSKI ZAGRANICĄ nr 1 (182)/1992

1 XI – w Uroczystość Wszystkich Świętych, w godzinach popołudniowych Ojciec Święty Jan Paweł II poświęcił nowo wybudowaną kaplicę na polskiej działce cmentarza rzymskiego zwanego Cimitero Flaminio. Następnie Ojciec Święty odprawił Mszę św. na tym rozległym cmentarzu, gdzie zgromadziła się rzesza wiernych. (s. 113-114)

Cmentarz Prima Porta (Fot. www.cimitericapitolini.it)